

Faanyagvásárlás és -feldolgozás – tudatosan

„NE VÁGJ KI MINDEN FÁT!”

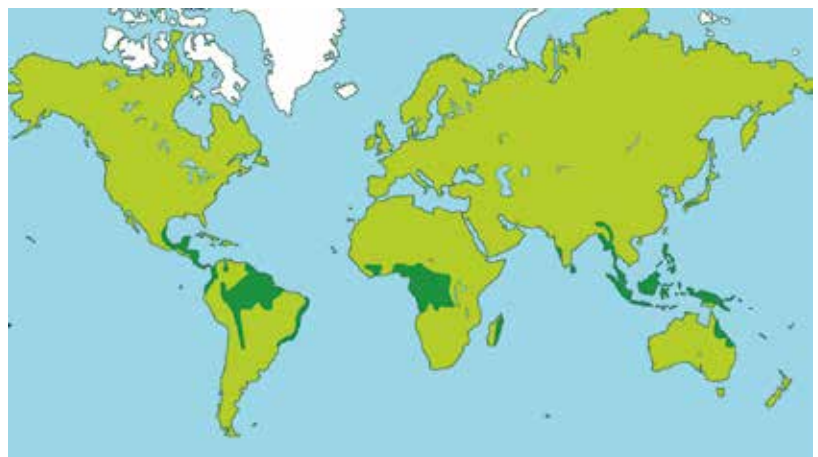
Tóth Norbert

Az egzóta faanyagok iránti kereslet újra meg újra fellángol a jóléti államokban. Nem mindenki öröme: egyre durvább méreteket ölt a szegényebb országok trópusi területein lévő természeti kincsek kiaknázása. Jó lenne az egzóták Európában történő „divatos” használatát letisztult értékrend mentén újra megvizsgálni!

Az egzóta fajok egy gyűjtőnév: olyan kifejezés, ami a nem őshonos fajokot jelöli. Valójában azonban ezzel a névvel a trópusokon élő fajokot illetjük. A trópusi fák (egzóták) a föld egyenlítői örökzöld őserdeiben

találhatók. A feldolgozásban és a kereskedelemben előforduló fajokot élőhelyük szerint 3 földrajzi területre csoportosíthatjuk: Távol-Kelet (Malajzia, Indonézia, Fülöp-szigetek, Mianmar, Thaiföld, Kambodzsa, Laosz,

Trópusi erdők elhelyezkedése

EGZÓTA FA: SOK KOCKÁZATTAL

Az ezeken a területeken lévő hatalmas erdőségek és az élővilág azonban komoly veszélynek vannak kitéve. A helyiek sokszor hatalmas területű erdőket vágnak ki az ott található értékesnek remélt faállomány miatt, valamint, hogy nagyobb hasznot ígérő növényi ligeteket telepítsenek helyükre. Ilyen fajok pl. a kávébab, a kakaó vagy a kókuszpálma. A hatalmas mértékű erdőkivágások azonban további gondokat is teremtenek. A talajerózió veszélye ugyanis a trópusi országok intenzívebb esőzéseinek következtében jóval nagyobb. Magyarán az árvizekkel egyébként is jobban sújtott területeken a kivágott és felégetett erdőterületek általaja könnyen lemosódik a hegyvidéki területekről – további természeti problémákat okozva. S akkor még a klímaváltozásról nem is beszéltünk. Csak az

tevékenységeket teszik felelőssé a legnagyobb mértékben – mintegy 24%-ban. A természetvédelmet szem előtt tartó és az emberi összefogást sürgető Rainforest Alliance nevű szervezet állítása szerint mintegy harminchat futballpálya (!) nagyságú esőerdő eltűnik minden percben.

KINEK JÓ EZ?

Ezen vidékek természeti kincsekben és ásványi anyagokban bővelkedő országai már régóta a kizsákmányolás fő célpontjai. A föld körüli hajózás kezdete óta a nyugat-európai államok és Anglia végezték a legnagyobb és legkiterjedtebb kifosztást. A gyarmatosításként ismert jelenség valójában, nevezük a nevéen, a megszállt területek kisajátítása. Később az USA, Németország, Kína, Oroszország bekapcsolódásával ez a folyamat intenzíven felgyorsult és mára a

Vietnam); Közép- és Nyugat-Afrika: Angola, Benin, Guinea, Elefántcsontpart, Gabon, Ghána, Kamerun, Kongó, Libéria); Dél- és Közép-Amerika (Matto Grosso, a leggazdagabb és legnagyobb amerikai trópusi esőerdő, melynek nagyobb része Braziliában található, egyes részei Surinamba, Guyanába, Peruba is átnyúlnak). Az esőerdőkben található fafajok hatalmas sokszínűséget mutatnak: miközben a fás szárú növények fajainak száma jelenleg mintegy 35.000 a világon, csak az egyenlítői esőerdőkben sok-sok ezer faj található, ráadásul ezek nagy részét a kutatók nem is ismerik. A föld tüdejének is tartott Amazonas-medencében lévő esőerdőkben található a világ legnagyobb faji változatossága: becslések szerint km²-enként 75.000 különböző faj van itt.

Az amazóniai esőerdőkben él a világ állatfajainak a fele

üvegházhatású gázok kibocsátásáért az erdőterületek kivágását és az erőszakos mezőgazdasági

világ szinte minden, haszonszerzésre alkalmas területére kiterjed. A módszer tipikus: a helyi fűsze-

rekért, faanyagért, egyéb növényi és állati alapanyagért, ásványi kincsért cserébe a gyarmatosító ország fejlesztéseket kínál: iskolákat, egészségügyi intézményeket, csatornákat, közutakat stb. épít. A jónak tűnő alku korántsem az: a javuló infrastruktúra még nagyobb mértékű kirablást tesz lehetővé, ráadásul a gyarmatosítók által kivetett adók mértéke egyre csak növekszik, a fejlesztésekre hivatkozva.

befolyásos intézményei és emberei zsebébe vándorol.

Nos, jellemzően mi is ilyen „áron” juthatunk hozzá az egzóta faanyaghoz itt, Közép-Európában. Mit lehet tenni ennek elkerülésére? Mi a megoldás?

TUDATOS MAGATARTÁS

A megoldás többek között a tudatos vásárlói magatartás. Ha a trópusi vidékekről származó fafajokat egyre nagyobb számban és következetesen

HELYES ERDŐGAZDÁLKODÁS

A kivágott fa helyén új fa nő – szerencsére a természet megújulásra való törekvése kimeríthetetlen. Ám ez csak akkor történhet meg, ha az erdők helyét nem égetik fel, valamint csak akkor lesz eredményes, ha intézményes keretek között segítik a sarjadást, további őshonos fafajok ültetését. A már említett hozzáadott érték szemlélete arra is rávezeti majd az erdőtulajdonosokat, a helyieket, végső soron a szegényebb országok kormányait, hogy faanyagaikkal sokkal óvatosabban bánjanak, hiszen a korlátlan kitermelés eddig sem eredményezett semmi jót. Hogyan tudunk mindehhez mi hozzájárulni? Úgy, hogy nem vásárolunk újabb és újabb egzóta faanyagot. A címben szereplő idézet is arra vonatkozik, hogy ne járuljunk hozzá ahhoz, hogy ilyen mértékben folytatódjon tovább az egzóta fák kitermelése és értékesítése.

MEGFELELŐ FAFAJT

– HELYI FORRÁSBÓL

Ha nekünk itt, Európában van szükségünk bármilyen célú és felhasználású faanyagra, azt a helyben növő fafajok is messzemenően képesek kielégíteni. Nem kell távoli vidékek faanyagait választanunk, ha időjárásálló és masszív fára, vagy különleges rajzolatú bútoralapanyagra van szükségünk. A régi faiparosok tudástárában rengeteg tapasztalat található az európai kontinentális területeken élő fafajok hasznos és helytálló képességeiről. Ezen kívül ma is vannak olyan kutatások, felismerések, amelyek igyekeznek feltárni a helyi fafajok jól alkalmazható tulajdonságait. Jól ismert módszer a lucfenyő – korábban a vörösfenyő – használata a nyílászárók

A tudatos környezetvédelem jól látszik Haiti (balra) és a Dominikai Köztársaság határán

Ennek következtében a nehéz sorsú országok vezetői, döntéshozói mind több és több természeti kincset akarnak áruba bocsátani, hogy adóikat fizethessék és remélt anyagi függetlenséghez jussanak. A nagy haszon azonban nem náluk marad, hanem a gyarmatosító országok kereskedelmi társaságai,

nem veszik meg a jóléti országokban, akkor csökkenhet a természeti kincsek kizsákmányolása is. Ezen felül – remélhetőleg – a harmadik világ országai társadalmi szinten is felismerik, hogy a maguk általi termelés a hozzáadott értékteremtéssel sokkal többet hoz a konyhára, mint a mostani helyzetükben.

Az akácfa kiválóan állja a kültéri viszontagságokat

gyártásában. Kültéri faburkolat, faépítmény tekintetében az akác szinte verhetetlen. Évszázados példákat találhatunk szilből, tölgyből készült hatalmas fakapukra és ajtókra; a szép és egyedi bútorok gyártásához pedig a (gőzölt) bükk, a cseresznye és más gyümölcsfák kiválóan helytállnak stb.

A sötét egzóta faanyagok helyettesítése gőzölt akác faanyaggal

A faanyag modifikációjáról szóló rengeteg kutatás is újabb és újabb lehetőségeket kínál a fa tulajdonságainak javítására (a témáról bővebben: Magyar Asztalos, 2018. augusztus). Ismeretesek az egyes fafajok gőzölésével történő sötétebb színtónusok elérésének módszerei is. Egy

ilyen tanulmányt máris elolvashatnak, ha okos eszközeikkel a QR-kódra kattintanak. (BANADICS Endre, GÁLOS Borbála, TOLVAJ László: A sötét egzóta faanyagok helyettesítése gőzölt akác faanyaggal.) ■

Képek

www.pexels.com

pasarelapr.com

www.cuyabenolodge.com

www.envirosociety.org

www.robiniagroup.hu

Források:

tudasbazis.sulinet.hu

hu.wikipedia.org/wiki/Amazonas-medence

www.nationalgeographic.com

www.rainforest-alliance.org

real.mtak.hu

FAALAPANYAG

Fűrészáru minden méretben, asztalos minőségben!

LUCFENYŐ

BOROVI
FENYŐ

VÖRÖS-
FENYŐ

TÖLGY

NYÍRFA

MÉRETRE GYÁRTÁS

TÁBLÁSÍTÁS

HOSSZTOLDÁS

SZÁRÍTÁS

FAHÁZ ALAPANYAG
GYÁRTÁS

ELÉRHETŐSÉGEINK:

Baja, Szegedi út 94.

Telefon: +36 79 322 989

Mobil: +36 30 318 8821

E-mail: tajga@tajgadepo.hu

www.tajgadepo.hu